

گفت‌وگو

سید جمال موسوی

دبیر کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی

۱- به نظر شما مهم‌ترین چالشی که قانون فعلی نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان با آن روبه‌رو است، چیست؟

قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان از زمان تصویب تاکنون دستاوردهای زیادی در حوزه ارتقای کیفیت ساخت‌وساز داشته است، اما برخی از مواد این قانون نیاز به بازنگری دارند. یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها، موضوع تعارض منافع در فرایند نظارت و طراحی است. بسیاری از مهندسان، هم‌زمان طراح و ناظر پروژه‌هایی هستند که خود در آن ذی‌نفع‌اند، که این مسئله می‌تواند کیفیت نظارت را تحت تأثیر قرار دهد. ما پیشنهاد می‌کنیم که نظارت از طراحی تفکیک شود و مهندسان ناظر

تعارض منافع در فرایند نظارت و طراحی؛ یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها

اصلاح قانون نه تنها بار مالی ایجاد نمی‌کند، بلکه از تحمیل هزینه‌های سنگین آتی به مردم و دولت جلوگیری خواهد کرد.

ماهنامه فنی و مهندسی شمس
شماره ۱۲۶ - زمستان ۱۴۰۳
www.shams-irceo-ir

اجازه نداشته باشند در پروژه‌هایی که خودشان طراحی کرده‌اند، مسئولیت نظارت را هم بر عهده بگیرند. همچنین باید فرایندهای کنترل ساختمان هوشمندتر و شفاف‌تر شوند، به‌ویژه با استفاده از سامانه‌های دیجیتال که امکان رصد عملکرد مهندسان را فراهم کند.

۲- برخی از منتقدان معتقدند که اصلاح این قانون موجب افزایش هزینه‌های ساخت‌وساز خواهد شد. شما این نظر را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

این دیدگاه در کوتاه‌مدت ممکن است درست به نظر برسد، اما در بلندمدت باعث کاهش هزینه‌ها خواهد شد. بسیاری از ساختمان‌هایی که در کشور دچار مشکل شده‌اند، ناشی از اجرای نادرست مقررات و عدم نظارت کافی بوده است. اگر کیفیت ساخت‌وساز افزایش پیدا کند، هزینه‌های مربوط به تعمیر، نگهداری و حتی خسارات ناشی از حوادثی مانند زلزله و فرونشست زمین کاهش خواهد یافت. در نتیجه، اصلاح قانون نه تنها بار مالی ایجاد نمی‌کند، بلکه از تحمیل هزینه‌های سنگین آتی به مردم و دولت جلوگیری خواهد کرد.

۳- نقش دولت و شهرداری‌ها در اجرای بهینه قانون را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دولت و شهرداری‌ها باید نقش پررنگ‌تری در نظارت بر ساخت‌وسازها ایفا کنند. در حال حاضر، بخشی از این نظارت به سازمان‌های نظام‌مهندسی ساختمان سپرده شده، اما باید مسئولیت شهرداری‌ها در کنترل ساختمان‌ها افزایش یابد و ابزارهای نظارتی قوی‌تری در اختیار آن‌ها قرار گیرد. همچنین، دولت باید از طریق اصلاح قوانین و ارائه تسهیلات به مهندسان، شرایطی را فراهم کند که کیفیت ساخت‌وسازها ارتقا یابد.

۴- روند اجرایی اصلاح این قانون در مجلس به چه صورت است و در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

کمیسیون عمران مجلس در ماه‌های گذشته جلسات متعددی با حضور نمایندگان سازمان نظام مهندسی ساختمان، وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها و سایر نهادهای ذی‌ربط برگزار کرده است. ما در حال بررسی پیشنهادهای اصلاحی هستیم و تلاش داریم با دریافت نظرات کارشناسان، پیش‌نویس جدیدی تهیه کنیم. پیش‌بینی می‌شود که در ماه‌های آینده این پیش‌نویس به صحن علنی مجلس ارائه شود. البته این فرایند زمان‌بر است، زیرا نیاز به بررسی دقیق جزئیات و ایجاد اجماع میان ذی‌نفعان دارد.

۵- تعامل مجلس با دولت و سایر نهادهای مرتبط چگونه است؟ آیا هم‌راستایی لازم برای اجرای اصلاحات وجود دارد؟ تعامل خوبی میان مجلس، وزارت راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی ساختمان شکل گرفته است، اما چالش‌هایی هم وجود دارد. در جلسات مشترک، تلاش می‌کنیم به یک نقطه تعادل برسیم تا هم شفافیت افزایش یابد و هم کیفیت ساخت‌وساز حفظ شود.

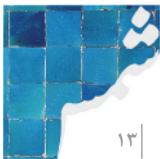
دولت باید از طریق اصلاح قوانین و ارائه تسهیلات به مهندسان، شرایطی را فراهم کند که کیفیت ساخت‌وسازها ارتقا یابد.

۶- آیا برای مشارکت مهندسان و ذی‌نفعان در فرایند اصلاح قانون تدابیری اندیشیده شده است؟

بله، در حال حاضر نظرات مهندسان از طریق سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و انجمن‌های صنفی جمع‌آوری می‌شود. همچنین، در کمیسیون عمران مجلس، جلسات هم‌اندیشی برگزار شده تا نظرات جامعه مهندسی را دریافت کنیم. تلاش داریم که اصلاحات بدون در نظر گرفتن منافع گروه‌های خاص انجام شود و همه ذی‌نفعان در این فرایند مشارکت داشته باشند.

۷- ضرورت این اصلاحات را تا چه میزان می‌دانید؟ و چه آثاری برای صنعت ساختمان پیش‌بینی می‌کنید؟

اگر اصلاحات ضروری در این قانون صورت نگیرد، شاهد افزایش تخلفات، کاهش کیفیت ساخت‌وساز و در نهایت بروز حوادث ناگوار خواهیم بود. ایران کشوری زلزله‌خیز است و عدم رعایت مقررات ساخت‌وساز می‌تواند منجر به فجایع جبران‌ناپذیری شود. از طرف دیگر، اگر تعارض منافع در سازمان نظام‌مهندسی ساختمان حل نشود، اعتماد عمومی به این حوزه روزبه‌روز کاهش خواهد یافت. از طرفی دیگر بسیاری از اصلاحاتی که مطرح شده‌اند، هنوز به‌طور کامل ارزیابی نشده‌اند و ممکن است در عمل مشکلات جدیدی ایجاد کنند. باید به این نکته توجه داشت که هر تغییری در این قانون، تأثیر مستقیم بر بازار ساخت‌وساز دارد و نباید بدون مطالعه عمیق تصویب شود.

۱۳